

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Elišky Kučerové

„Psychologické aspekty pobytu v cizí kultuře“

Autorka vypracovala téma, které je společensky významné a prakticky využitelné. V práci se zabývá fenoménem studijního programu LLP – Erasmus a zkoumá psychologické aspekty návratového období u studentů Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Toto období je svým způsobem velmi náročným a někteří studenti ho ne zcela ideálně zvládají. V tomto ohledu je práci inovativní, protože se zaměřuje právě na období po návratu do domovské země. Většina prací spíše mapuje pobyt v zahraničí a kulturní šok s tím spjatý. V úvodu autorka poznamenává, že se návratovému procesu nevěnuje příliš velká pozornost a obecně se nepředpokládá, že by student po návratu domů mohl nějaké obtíže zažívat. Návratový šok je sice v literatuře dostatečně popsán, ale skutečností je, že zatím není systémově podchycen.

Celkem práce obsahuje 141 stran včetně bibliografie a příloh. Vlastní část práce činí 114 stran.

V teoretické části autorka vysvětluje pozadí studijního programu Erasmus a specifika tzv. Erasmus studenta. V návaznosti vysvětluje základní teorie kultury a procesy, které jsou spojené se zahraničním studijním pobytem. Dále podává přehled teorií adaptačních a readaptačních mechanismů. Pro popis návratového procesu využívá model Martina a Harella, podle kterého se jedná o komplexní fenomén, který se skládá z kognitivních, afektivních a behaviorálních procesů. Jednu kapitolu věnuje i problematice návratového tréninku a podává dle mého soudu příliš zjednodušený koncept, jak takový trénink pojmut.

Empirická část je pojata „klasicky“. Autorka vymezuje cíle výzkumu, stanovuje výzkumné hypotézy, popisuje výzkumné metody i zkoumaný vzorek. V rámci kvantitativní části si klade za cíl zjistit, zda věk studenta, pohlaví studenta a délka pobytu v zahraničí souvisí s mírou jeho readaptačních obtíží. Pro měření zpětného kulturního šoku autorka vytvořila vlastní jednoškalový dotazník RCS (Reverse Culture Shock), přičemž se nechala inspirovat zahraničními dotazníky. Výzkumný vzorek tvořilo 103 respondentů (72 žen a 31 mužů). Jedním z výstupů kvantitativní části je prokázání pozitivní korelace mezi délkou zahraničního pobytu mírou zpětného kulturního šoku a délkou readaptace.

V rámci kvalitativní části si autorka klade za cíl detailněji zmapovat problematiku zpětného kulturního šoku; vytyčuje si několik cílů, které se týkají například interpersonálních vztahů, vnímání domova či identity studenta. Metodologicky využívá polostrukturovaný rozhovor. U většiny studentů se po návratu vyskytly readaptační obtíže, zpětný kulturní šok jich prožívalo jen několik. Zajímavým zjištěním je i proměna identity studentů vlivem zahraničního pobytu.

Pozitivně hodnotím kapitoly Diskuse a Závěr, které jsou velmi kvalitně zpracované. Autorka výstižně popisuje průběh výzkumu, jeho přirozený vývoj. V Závěru práce rekapituluje výstupy z výzkumu.

Přínos práce spatřuji v konstrukci dotazníku RCS, který lze využít i v dalších výzkumech. Práci lze použít i jako základ pro vytvoření modelu návratového tréninku. Autorka prokázala jednoznačně dobrou orientaci ve zkoumané problematice a pečlivost při zpracování i prezentaci dat. **Předložená diplomová práce se vyznačuje velmi těsnou provázaností teoretické a empirické části a metodologicky pečlivým postupem. Práce je velmi zdařilá a po všech stránkách splňuje požadavky na diplomovou práci, a proto ji jednoznačně doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 31. srpna 2009

PhDr. Monika Morgensternová Ph.D.

